

בס"ד כרתול אל חיל

עלון ישיבת בית אל לתלמידיה שבצבא ♦ תמוז תשסו ♦ גיליון 162

מעט הרב רה"י הרב זלמן מלמד שליט"א

הדברים נאמרו במוצ"ש פרשת שלח לך היתשש"ו

פרשתנו פרשת המרגלים ותיקון חטא המרגלים בסיפור שבחה של ארץ ישראל. נאמר שני דברים מדברי מו"ר הרצי"ה.

מגט ארת

צבאי טובה אלו היום בו הגאון אבנ"ר.
 ישיבת אל בכורסני מוצ"א את קצה העט. והדף אפני-אוק.
 אכבדי וכו' בדפני כוצר אצרוק את הדברים. באיזה סדר. כוצר
 אצדי ראשי פריקים אקומו גיי האספיקים.
 ארזים רבים גופו כראשי אל סדר ארני ארני קצה גוט שובלי את
 המשבותי ויגוז אתן לאורך השנים שאלפ.
 רח קאילה שמה בולון ורגל כשהו משך אתי אקום אלקומו אלו
 ארומה. הניף שנסקף האלון גברי תמיד היה מרהיב. והנהר-זה!
 הינשבו והעט הוא כחב כאלו מעצמו. הנהר. ארכו גדאלי. כל
 מסכת גיי היה מסע ארז ארוך הנהר. ארזים אצידו. ארזים
 ארזק מה ממנו ארזים אלו אמש. פקס או פשאיים פס ארזים אלו
 אצידו השני. כל גיי ראני את הנהר. מודי בוקר הוא סניור את עני
 באופי רסוסים של שמש. ארת ערב המה ורגש. כמעט את כולו
 עברתי. וכמה שנויים עברתי יגד!
 ארזים ראיתו גז וקא. חיוני שוצפים ארזים ארזים אל הסוד
 ומההיים האה. ארזים עבר. פרה ובה. כמעט ארזים הפך. את
 כל סביבותי השקה אק תמיד מצא את דרכו האה. ארזים צולו
 ארזים עכור. ארזים דמה קודר רשע ואכזר ארזים צוהו ומשק.
 את כל מאורעות גיי יכלו אני ארזים ארוך הנהר.
 הגורה. תורג גיי. אלה ארזים ככל רשע בנינו. הימור הוא על "פס
 רב" - משנה אל הרף ומאיים עצמו ארזים ססביכו. אלו כל תמיד
 ארזים הגורה.

"ארץ זבת חלב ודבש".
 המעלה של ארץ ישראל
 בתור ארץ חלב ודבש,
 היא שהחלב מגיע מדבר
 אסור, מדם והוא
 מתהפך מדבר אסור
 לדבר מותר. כחה של
 ארץ ישראל שהוא מהפך
 את הדברים הרעים
 לדברים טובים. כך גם
 הדבש. אף שהתורה
 מדברת על דבש תמרים,
 המילה דבש מוכרת לנו
 גם כדבש דבורים. דבש
 דבורים מגיע מבעלי
 חיים טמאים. יש לנו
 כלל, היוצא מן הטמא -
 טמא, חוץ מן הדבש.
 זוהי מעלת ארץ ישראל.
 במוצ"ש היו שרים
 במרכז הרב לאחר
 ההבדלה שיר מיוחד של
 הרב, שבתוכו אומרים
 "ארץ תאני וענבי". אמר
 הרצי"ה שהתאנים של
 והענבים, ובלשונה של

"תהום אל תהום קורא לקול צינורך כל משברך וגלך עלי עברו.
 יומם יצווה ה' חסדו ובלילה שירו עימי תפילה לא-ל חיי"

"לכל זמן וזמן לכל הפיץ תהת השמים"

תאריך	עלות השחר		הפליין	צצית	הבית החדש	ק"ש	
	90	72				מג"א	גר"א
ה תמוז	3:38	4:03	4:31	5:32	8:21	9:06	48
י"ד תמוז	3:44	4:08	4:36	5:36	8:25	9:09	50
כ"ד תמוז	3:53	4:16	4:43	5:42	8:29	9:12	54
ז אב	4:05	4:27	4:53	5:50	8:35	9:16	57
ה תמוז	3:45	4:09	4:36	5:36	8:25	9:09	51
י"ד תמוז	3:51	4:14	4:41	5:40	8:28	9:11	53
כ"ד תמוז	3:59	4:22	4:48	5:46	8:33	9:15	57
ז אב	4:11	4:32	4:57	5:54	8:38	9:19	00
ה תמוז	3:50	4:14	4:41	5:40	8:29	9:12	54
י"ד תמוז	3:56	4:19	4:46	5:44	8:32	9:15	57
כ"ד תמוז	4:04	4:27	4:53	5:50	8:37	9:18	00
ז אב	4:15	4:37	5:02	5:57	8:41	9:21	03
ה תמוז	3:57	4:20	4:46	5:44	8:32	9:14	56
י"ד תמוז	4:03	4:25	4:51	5:48	8:35	9:17	59
כ"ד תמוז	4:10	4:32	4:57	5:53	8:39	9:19	01
ז אב	4:21	4:42	5:06	6:00	8:44	9:23	05

שימו ♥ : כדאי להחמיר בד

הפערבות:
אלעד לוי, אילון
חדד, ישי גולן
ואודי פרץ

מחיל אל חיל

עלון ישיבת בית אל
לתלמידיה שבצבא

קרית הישיבה בית אל ד.ג. מזרח בנימין מיקוד: 90628 טלפון: 02-9975192 פקס: 02-9975385
 אתר האינטרנט של הישיבה: www.yeshiva.org.il דואר אלקטרוני: mechail@yeshiva.org.il

התורה "איש תחת גפנו ותחת תאנתו", שהתאנים גדלות כל אחת לעצמה. תאנה אחת בשלה בבקר ואחת בערב. זוהי מעלת היחודיות של כל אחד. בגפן ישנה מעלה הפוכה, שהוא מחבר את האנשים. שנים ששותים יין יחדיו מברכים הטוב והמטיב. זוהי מעלת ארץ ישראל, שהיא הופכת את כל הפרטים לכלל שלם ומאוחד, אך אין היא מבטלת את היחודיות של כל אחד. כל פרט נעשה חלק מן הכלל ותורם את תרומתו היחודית לכלל.

הרב באגרות ראייה אגרת צו (בשנת תרסח) מדבר אל תלמידי הישיבות הלומדים בירושלים. תלמידי הישיבות בירושלים בקשו הדרכה כיצד ללמוד תורה, על מה לשים דגש. אומר להם הרב שישנו הבדל בין ארץ ישראל לחו"ל, שבארץ ישראל ישנו שפע רוח הקודש השורה על כל המבקש ללמוד תורה לשמה. לא תמיד אדם מרגיש שרוח הקודש שורה עליו, כי ישנה רוח הקודש שגורם לאדם להשיג דברים עליונים מחוצה לו. אך ישנה רוח הקודש שהיא מופיעה באורח שכל, היינו שהשכל מתבהר מאוד. לרוח הקודש כזאת לא תמיד שמים לב, המיוחד בארץ ישראל הוא שמשיגים מהשורש את הפרטים. בחו"ל הפגישה עם התורה היא דרך הפרטים.

"על הגאולה זה תלמוד ירושלמי ועל התמורה זה תלמוד בבלי". ישנו הבדל בין המקור לחיקוי. אפשר לעשות דמות מפלסטיק בצורה שדומה מאוד לבן אדם, אך הוא לא בן אדם, כי חסרה לו הנשמה. התורה בחו"ל מופיעה באופן אחר מאשר בארץ ישראל. לכן אומר הרב שתלמידי חכמים בחו"ל צריכים לעסוק בתורה בפרטים ותלמידי ארץ ישראל צריכים לעסוק בכללים, וממילא יגיעו כל הפרטים והפלפולים.

במידה מסויימת זו הדרך של המאירי. המאירי כתב את ספרו לפני שש מאות עד שבע מאות שנים. הוא כתב את ספרו על כל השי"ס אך הספר היה גנוז. מדי פעם היו ציטוטים בשיטה המקובצת. בשנים האחרונות התגלה הספר והתחילו ללמוד אותו. כאילו הוא נכתב בשביל דורנו אנו. כך גם מצינו בזוהר שנתגלה רק אחרי הרבה דורות, לאחר שהיה גנוז מאז ימי רשב"י. כך גם לגבי כתבי האר"י. לכל דבר יש את שעתו.

אומר הרב שאנו צריכים לחבר את התלמוד הבבלי עם הירושלמי: "יסוד הגלות והשפלות הנמשך בעולם בא רק ממה שאין מודיעים את א"י, את ערכה וחכמתה, ואין מתקנים את חטא המרגלים שהוציאו דבה על הארץ, בתשובת המשקל: להגיד ולבשר בעולם כלו הודה והדרה, קדושתה וכבודה, והלוואי שנזכה אחרי כל ההפלות כולן, מצדנו, להביע אף חלק אחד מרובה מחמדת ארץ חמדה ומהדרת אור תורתה ועלוי אור חכמתה ורוח הקדש המתנוסס בקרבה" (אגרות א', צ"ו). הרב אומר שלאחר שנפליג ונספר מאוד בשבחה של ארץ ישראל, הלוואי שהיה זה חלק אחד מרובה ממעלותיה של ארץ ישראל.

לא כל אחד משיג את כל המעלות של ארץ ישראל, שיש דרגות במעלותיה. אולם על אף המדרגות, ישנו הבדל מהותי בין אור התורה המופיע בארץ ישראל לאור המופיע בחו"ל. והרב מעיד על כך שישנו הבדל, מתוך ידיעתו.

הרב מבאר לנו שעניינה של תורת ארץ ישראל היא הלימוד דרך הכללים. כי בארץ ישראל עם ישראל הוא עם, כלל, בעוד שבחו"ל אין כלל. הכלל הכי גדול בחו"ל הוא קהילה, אך לא כלל היהודים שבמדינה. בארץ ישראל התורה מופיעה בשלמותה, ניתן לקיים בה את כל המצוות.

השל"ה מבאר את המימרא "כל הדר בארץ ישראל כמי שיש לו אלוה וכל הדר בחו"ל כמי שאין לו אלוה". מדוע רק "כמי שיש לו אלוה"? מחדש השל"ה שכל הדר בארץ ישראל יש לו מעלה מיוחדת, ששמו של רבשי"ע מתייחד עליו. כפי שאנו אומרים "אלקי אברהם"

מזל טוב לאריאל דורפמן להולדת הבן בניה
מזל טוב לאריה הלברשטט להולדת הבן נחשון
מזל טוב ליחיאל חזן להולדת הבן אליסף
מזל טוב לבני במברגר להולדת הבן יצחק יהודה
מזל טוב לגדי קנדלר להולדת הבן אורי דוד
מזל טוב לאשר קברטה להולדת הבן עודד
מזל טוב לשמוליק גרין להולדת הבן אבישי מאיר
מזל טוב לשמוליק ישמח להולדת הבן אבישי דוד
מזל טוב לנתן רסז להולדת הבן סתניה
מזל טוב לאבינועם רוזנברג להולדת הבן

מזל טוב להראל כהן להולדת הבת נחלה
מזל טוב לרב משה חביב להולדת הבת שובה
מזל טוב לישראל ברגמן להולדת הבת שירה
מזל טוב לשוי כפיר להולדת הבת רחל
מזל טוב לרוני וינשטוק להולדת הבת
מזל טוב למשה סליק להולדת הבת אפרת
מזל טוב לרוני דילאון להולדת הבת אוריה
מזל טוב לאבי אליהו להולדת הבת אמונה

מזל טוב לנישואי:

חיים עזרן עם ציונה אבודרהם

גלעד ירד עם עדי בלדב

יהודה רוט עם רעות שפק

נעם הלוי עם שרה בתיה אורזי

רזיאל הס גרין עם...?

רועי הר עלך עם צילה פריצבך

ירון בשן עם תחיה סוכי

ניר ביטון עם ורדינה עלי

מזל טוב לארוסי:

ידידיה גויפן עם נטע פילבר

אריק זהבי

לו"ז חתונות

נדב אטרה עם אסתי ישראלי בב' תמוז ב"גן הלוטוס"

רוני קופפן עם ברכה פנטל בז' תמוז ב"פאלאס"

אריה בורנשטיין עם פירי אורגלר בח' תמוז ב"גן הפיקוס"

פרדכי הלוי עם שירה אלאלוף בט' תמוז ב"גני יהודה" (דיפלוטע)

עשה שנדוביץ עם אסתר כהן בי"ג אב ב"גני יהודה" (דיפלוטע)

עשה פורת עם נטע וינברגר בי"ד אב בעפרה

עפיחי יוספזון עם אילנה וינרך בכ"ז אב ב"בוסתן של אליה"

אסף עבצ'ניק עם צביה הרשקופ בכ"ט אב בעגדלי הכנסת

ידיעות אחרונות / מקור ראשון

לפני הכל-התנצלות קלה. עם הרצון שלנו לשפר ולשדרג את העלון נוצרו מספר בעיות שעיכבו את הוצאתו בחודשים האחרונים, ובכל אופן אנו תקווה שתהנו ממנו במתכונתו החדשה ותרונן ממנו נחת ווגם מהילדים). בעיון ביותר מעשרים משובי יעול ובעקבות בירור עם ראש הישיבה הוחלט שהעלון יוקדש יותר לחיילים, ולכן יערך מעתה בעיקר ע"י בוגרי צבא. זה כמעט יצא לפועל עד שלמרהבה ההפתעה הנ"ל החלו להתחתן אחד אחרי השני...

וכעת נוכל לחזור מעט לאחור- צלחנו את פורים בשמחה מרובה והגיע עת הבחירות, מודעות נתלו באשר לדעת ראש הישיבה וקריאותיו לצאת לפנים אל פנים: מדי ערב יצאו אוטובוס או שניים מרחבת הישיבה להרתיע את תושבי גוש דן מלכחור במפלגת "קדימה" במסגרת מצבע "זדים ימינה". ביום הבחירות הוסעו רוב הבחורים לתל אביב והתפזרו בשכונותיה ללקוט בוחרים ולמשכם לבית המדרש, סליחה, לקלפי. כמו כן יצאה קבוצה לקלפיות של ערבים בנצרת, והתגובות מעניינות ומגוונות.

לעבור יומיים בחמישי בערב התקיים שיתוף הזמן עם ראש הישיבה. ביום שישי בבוקר, ב' ניסן, לאחר תפילת ותיקין, התפזרו בחורי הישיבה לבתיהם והחל לו 'בין הזמנים'.

ביום רביעי כח ניסן החל קול התורה לפעם בבית מדרשינו והלך והתגבר עד ערב של יום, ובעשבת כבר צפינו בעומס יתר. המסכת הנלמדת בזמן קיץ- קידושין, ובבקיאות היא תימשך גם לזמן אלול אצל רוב הבחורים.

ואם בקידושין עסקינן...

לאחרונה נרשם עומס כבד באגף ימין טוב לארוסי בלוח המזלטים של הישיבה, ועם זאת האברכים הקשישים מסרבים להתפנות, כך שאם טרם החלטתם עצתנו היא שבינתיים תמשיכו להתלבט, או שתסתפקו באוהל על הדשא מול בית המדרש...

קריאת המצוקה של ישיבת 'חן במדבר' בערד הגיע לבחורי הישיבה דרך מכתב המלצה חם במיוחד של רה"י שליטיא, ומספר בחורים נכנעו ללחציו של רואי מרגלית ועברו לערד לתקופה קצרה או ארוכה.

מסיבת יום העצמאות נתכבדה בהשתתפותם של הרב שטיינר, הרב ויצן והרב בני אלון. ראש הישיבה נשא דברים על ענייניו של יום בראי הגרשו. למחרת נמסרו שיעורים מפי הרב ברין והרב שוורץ.

ליג בעומר, יום ירושלים ושבעות חלפו גם הם כמידי שנה בשנה וכל שנה הם חולפים בשלכ כלשהו.

השנה לא התקיים כנראה 'שבת שיעור' בישיבה, בזמן חורף היא נשכחה בתלאות הבחירות וכעת התברר לפתע שהזמן קצר והמלאכה מרובה.

סעודת שבת אצל אברכים- על אף התגובות הנלהבות לאחר השבת הקודמת שנערכה בזמן חורף- כנראה לא התקיים סעודה כזו בזמנינו, כיוון שהנלהבות לא היתה מצד המארחים... לא נרשמו מספיק אברכים!!!

הגרשו פישור שליטיא מגיע לישיבה בעיה בשבת פרעות חוקת. ראו זאת בהזמנה אישית.

ההרגלנו נברך את המנויים החדשים אשר עטו גוון ירקרק-זית לאחרונה- אביעד לפשץ, אלי הורוויץ ואיליאל שפירא- בברכת 'לכו לחמו'. ואלו אשר כיתתו חרבותם לעטים- משה שנדובץ, אייל זר, דוד דותן אדולאי, איתמר שמאי, צבי יהודה דיקשטיין, ערן גלעדי ומי ששכחתי.

וכו', שאין זה מיעוט שמו אלא מצד מעלתם של האבות שמתבטלים כלפי הופעת השכינה בעולם. אנו אומרים לפני התקיעות "עם אלקי אברהם". אברהם זוכה שאנו נקראים עם של אלקי אברהם. הפסוק בא ללמדנו, שאברהם כל כך גילה את שם ה' בעולם, עד שהוא נקרא הנושא את שם ה' בעולם. עם זאת אלקי אברהם פרסם. כך גם יצחק שעבד את ה' בהתבטלות מוחלטת ומסירות נפש. וכעין זה, שמו של ה' מתייחד על כל מי שדר בארץ ישראל. ההשגחה על ארץ ישראל איננה על ידי שליח כמו בשאר הארצות, אלא על ידי רבש"ע בעצמו. ארץ מיוחדת, ארץ ה'.

עוד אומר הש"ה, על פי דבריו של הרמב"ן שישנה מצות ישוב הארץ, שכל הדר בארץ ישראל מקיים בכל רגע ורגע מצות ישוב הארץ, בין ער בין ישן. מצוות צריך לקיים בשמחה. יוצא, שכל הנמצא בארץ ישראל צריך לשמוח כל הזמן. אם באותו זמן הוא גם מקיים מצוה אחרת, הוא צריך להיות בשמחה גדולה עוד יותר. אם אין את השמחה כמו שהיא צריכה להיות, זהו פגם. אם אדם איננו שמח בתורת ארץ ישראל שהוא לומד, אין זה בסדר. "יתחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב".

ומדוע הדרישה לשמחה היא כה גדולה? טבע האדם הוא לשמוח בדברים טובים, אף שהם רק גשמיים. לכן בודאי שחייב האדם להיות שמח בתורה ובמצוות. בכך שהוא נמצא בהיכלו של מלך, בארץ ישראל, ולהיות משרת שם את מלך מלכי המלכים הקב"ה. השמחה איננה תוספת והידור על קיום המצוות. זוהי דרישה בסיסית, בעצם עבודת ה'.

לפעמים יש לאנשים קשיים שגורמים להם צער. אף על פי כן אסור לו להיות עצוב. הוא צריך לשמוח על אף הכאב. דומה הדבר לאדם העובר טיפול רפואי כואב, בודאי שהחולה אינו עצוב, הוא שמח בכך שהוא מתרפא. בסוף הטיפול הוא אומר לרופא תודה. צריך לדעת גם לכאוב וגם לשמוח.

הדברים שייכים בעיקר לימים אלה, ימים טרופים בהם אנו עדיין זוכרים ומצטערים על חורבן גוש קטיף וחוששים ממה שיכול להיות שיבוא. אל לנו להיות עצובים. אנו נמצאים בתקופה של התקדמות, של עליה. אף אם ישנם קשיים ועצירות, לאחר הסתלקות המכשול ישנה התפרצות של עלייה. שהרי הכח הפנימי ממשיך להתמלא כל הזמן.

השמחה שלנו צריכה להיות על כך שאנו בדור של גאולה, שזכינו לחיות בארץ, מה שלא זכו הרבה מגדולי הדורות. אם זכינו לכך, סימן שיש לנו זכויות, הזכויות שלנו והזכויות של הדורות הקודמים.

לא נח לעמים שבכך שחזרנו לארצנו. חזרתנו לארץ סותרת את כל תפיסות עולמם, התפיסה הנוצרית והתפיסה המוסלמית, שאומרות שהן היורשות של עם ישראל.

בתוך המהלך הגדול ישנם קשיים גדולים, שיכולים להשכיח מאיתנו את המהלך הכללי. אך עניינה של ארץ ישראל הוא לא להתמקד בפרטים, אלא לראות במבט כולל את כל המהלך.

ארץ ישראל מאחדת את כלל ישראל.

ישנם חילוקי דעות בין רבנים בציבור שלנו, בתלמידי בית המדרש של הרב. ישנו ויכוח כיצד לנהל את המאבק נגד עקירת ישובים. הויכוח הוא מאוד חריף. ישנם החושבים ששיטת מאבק חריפה היא הרס ויכולה לעשות קרע בעם וכו'. ישנם החושבים להפך, שצריך לנהל מאבק תקיף וחריף, כפי שאמר הרצ"ה "על יהודה ושומרון תהיה מלחמה". גם בזה ישנה מחלוקת, כיצד צריכה להיות תקיפות זו (אם כי בין הרבנים הגדולים אין

בכך חילוקי דעות גדולים). אם כן, ישנם חילוקי דעות גדולים. הויכוח הוא מלפנים ומאחור "והסר שטן מלפנינו ומאחורינו". צריכים אנו שלא להפריז באהבה כדי לא לאבד את העקרונות ואף לא להפריז במאבק בשביל שלא להגיע לידי שנאה. ישנו קו דק שצריך ללכת בו. באיזה אופנים עלינו לפעול? חילוקי הדעות הם בנושאים מאוד ספציפיים, בכל שאר הדברים אנו מסכימים. ביסודות ובשורשים ישנה הסכמה רחבה.

אנו צריכים להאבק בעוצמה ובתקיפות אך בלי לעשות קרעים. האחים שלנו עושים מעשים רעים. אך הם אחים. אנו צריכים למנוע מהם לעשות את הדברים הרעים, לא להפרד מהם. יש לנו הרבה דברים משותפים, יש לנו אויבים משותפים מבחוח.

זה היה חטאם של המרגלים. היו שלא רצו להגיע לארץ ישראל בגלל שפחדו לשקוע בענייני העוה"ז. יש שלא רצו להגיע לארץ ישראל משום שרצו חיים נורמליים, לשקוע בחומריות, ולא להגיע לארץ ישראל הרוחנית. ארץ ישראל מכילה את הכל. משמי שמיים ועד ארץ. קל יותר להיות במדרגה רוחנית עליונה, וגם קל להיות בשפל הגשמיות, אך קשה להקיף את הכל. בודאי שיכולים להיות אנשים הנמצאים גם ברוח ואנשים הנמצאים רק במעשה, אך הם מאוחדים יחד, וכך הם יכולים להכיל את הכל.

אנו יודעים שיש לנו תפקיד גדול, שלכל אחד יש חלק בו. יש קיצונים לכאן וישנם קיצונים לצד השני. מינייה ומיניה יתקלס עילאיה. אנו צריכים להסתכל על הכל ביחד.

ישנם שהם נגד קיצוניות, אך הם נשארים במרכז, במקום מאוד צר. הרוחב הוא, שמבינים את הקיצוניות לשני הצדדים, מבלי לבטל את דרכו שלו.

אנו צריכים לעמוד באופן עיקש ונחוש מאוד, בשביל להראות עד כמה הדבר בנפשנו. אין אנו באים לעשות מאבק כוחני עם הצבא. אנו באים להראות שהדבר מאוד חשוב לנו, עד שהממשלה תחשוב לפני שהיא מבצעת את מחשבה, האם היא רוצה ללכת נגד המיעוט ומתעלמת ממנו. אנו נבטא את הדברים בנחישות הגדולה ביותר, אך לא בשנאה וגם לא בשנאה שבלב. הגודל של ההסתכלות הוא המחייב אותנו. זהו ניסיון ואנו בעז"ה נצליח בו. חזק ונתחוק, מתוך אהבה של ארץ ישראל ושל עם ישראל.

המלכים, הקב"ה, הוא המנהיג את עולמו ולא דווקא בהסכמת ההיגיון האנושי. הלא כך לימדונו חכמינו ברוח קודשם של חכם עדיף מנביא (סנהדרין צז):

"אין בן דוד בא עד שיתייאשו מהמלוכה שנא' אפס צור ועזוב כביכול אין עוזר וסומך לישראל, כי הא דרבי זירא כי הוא משכח רבנן דמעסקי ביה (רש"י: לידע מתי יבוא) אמר להו: במטותא מינייכו לא תרחקה דתנינא ג' באין בהיסח הדעת אלו הן: משיח מציאה ועקרב".

לימדונו חכמים, שדווקא במצב של ייאוש, דווקא במצב שפל מאוד של אובדן מנהיגות וממילא אובדן דרך, דווקא אז בן דוד בא. ובברייתא השנייה למדנו שמשיח בא בהיסח הדעת, בדיוק כמו שמציאה או עקרב באים בהיסח הדעת, ללא שום מוכנות הגיונית.

המהר"ל בדברי קדשו בספרו 'נצח ישראל' (פרק מ') מבאר, שאמנם בדרך כלל, סדר הנהגת העולם בנוי עפ"י סדר מחשבה הגיוני. אמנם ישנם בעולם מקרים שאינם שייכים לסדר הרגיל, הן במובן חיובי, כמו מציאה, והן במובן שלילי, כמו עקרב. ישנו עוד סוג שלישי, שאינו שייך לסדר העולם הרגיל, והוא מה ששייך למדרגה עליונה שמעל סדר העולם, וכמו שהמהר"ל כותב בפרק י"ז (שם), שמלך המשיח "מעלתו ומדרגתו מן עולם העליון", ולכן הפועתו היא פתאומית. בלשונו: "אמנם המשיח הוא מידה שלישית מצד המעלה היותר גדולה והעליונה, ואין זה מסדר העולם והנהגתו ... ודבר זה הוא דרך פתאומית, דהיינו עניין פתאומי... ופתאומי הוא נבדל מסדר העולם".

כך גם לימדנו מו"ר הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל בתמוז תשמ"א (מתוך התורה הגואלת ח"ב עמ' רי"א):

"אליהו הנביא - מדרגה רוחנית גדולה מאוד ... האישיות הזו נשארת בכל הדורות. בגמרא בהלכה ובאגדה תנא דבי אליהו, דברים מאליהו הנביא, ומזה נשתלשל קשר בין אליהו הנביא ומלך המשיח, קשר של התגלות פלאית. קשר עם הפלאיות של המשיח. בגמ' בסנהדרין 'משיח בא בהיסח הדעת'. פלאיות זה עניין המשיח. שאלו תלמידים: מה פירוש בהיסח הדעת? והשיב: יש פסוק כזה: 'פתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים' (מלאכי ג')."

איבוד העצמיות בגלות

הרב חיים אביהוא שוורץ

אצים רצים השבועות והנה אנו נכנסים לחודש תמוז ולימי בין המיצרים. ימים אלו הם ימים של התגברות הצפייה העמוקה לגאולה שלמה. מהותה של הגאולה היא התשובה השלמה אל עצמיותנו. בפסוק הראשון בספר יחזקאל נכתב: "ויהי בשלושים שנה ברביעי בחמישה לחודש ואני בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו השמים ואראה מראות אלוקים". "ויהי" - לשון צער עמוק, וכהסבר מו"ר הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל: "ויהי" לשון עתיד, כשמצטרפת הו"ו המהפכת והופכת את העתיד הגדול לעבר, זהו הצער היותר גדול. 'ברביעי' - נבואה זו נאמרת בחודש תמוז שהוא כידוע החודש הרביעי, 'ואני בתוך הגולה' - כך מתחיל הספר הגדול הזה, ספר יחזקאל, בהדגשת הצער העמוק של תחושת הגלות.

מִן הַרְבֵּי קוֹק זצ"ל (אורות הקודש ח"ג עמ' ק"מ) מעמיק בהתבוננות במילים אלו:

"ואני בתוך הגולה, האני הפנימי העצמי, של היחיד ושל הציבור ... חטאנו עם אבותינו, חטא אדם הראשון, שנתנכר לעצמיותו, שפנה לדעתו של נחש, ואבד את עצמו, לא ידע להשיב תשובה ברורה על שאלת איכה".

זהו שורש הגלות, איבוד העצמיות ומובן מאליו, ששורש הגאולה הוא החזרה אל העצמיות, כהמשך דברי הרב שם: "רוח אפינו משיח ה', זהו גבורתו הדר גדלו, איננו מבחוץ לנו, רוח אפינו הוא, את ה' אלוקינו ודוד מלכנו נבקש ... את עצמנו נבקש ונמצא...". הצפייה וההשתוקקות למלכות משיח בן דוד, היא עצמה בקשת העצמיות, כפי שמסביר מִן הַרְבֵּי (ח' קבצים ח', קנ"ז) שמשח בן דוד הוא העצמיות היותר פנימית ועצמית של כלל ישראל.

אמנם, רבים שואלים: הייתכן לצפות למשיח בכל יום? הלא אנחנו רואים איך ראש הממשלה יושב חזק (כבד) על כיסאו ובינתיים אין אפשרות להחליפו? ובכלל הרי עם ישראל לא מוכן עדיין? נכון, שאלות מאוד הגיוניות. אבל, הלא מאז היותנו לעם ומימי אבותינו, למדנו, שרשב"ע, מלך מלכי

כולנו מכירים את הדבר. כולנו הגענו לישיבה עם כוחות רבים, עם אמונה גדולה, שהנה עוד כך וכך שנים נצא (בעז"ה, כמובן) גדולי הדור, רועי האומה ומוביליה לקראת הגאולה השלמה. והנה, מגיעים משברים. יש כאלו שהמשברים עוברים עליהם בתכיפות גדולה יותר, ויש שהמשברים עוברים לידם, מידי פעם מרגישים איזו חולשה, וממשיכים הלאה, אך בין אם נקרא לכך שם, ובין אם לא, 'משבר' כולם מכירים.

מדוע המשבר בא? תשובות שונות יש לדבר, ונדמה שאם נערוך סקר כללי, נמצא שלכל אחד יש כמה וכמה תשובות, אך בכל אופן רצוני להעלות נקודה אחת למחשבה, נקודה לא חדשה במיוחד, אך נדמה לי שמחמת חשיבותה ראוי להעלות אותה שוב ושוב (ועם המשתעממים הסליחה).

אנו יודעים שהקב"ה אוהב אותנו. ומלמד אותנו הבעש"ט, שאהבת ה' אל כל יהודי, גדולה הרבה מעבר לאהבת הורים לבנם, הנולד לאחר שנים רבות שבהן לא נפקדו בפרי בטן. ואף זה אינו אלא קמצוץ של משל הנועד לתת לנו תחושה. ואם כן מדוע שולח לנו רבש"ע משבר? מלמד אותנו הרב זצ"ל באורות הקודש: "כשמרגיש האדם שנהרס הרבה ברוחניות, ידע שהגיע לו התור לבניית בנין חדש, יותר נעלה ונשגב, ויותר קיים ומפואר, ממה שהיה בראשונה, ויתחזק ויתאמץ בתיקון מעשיו ודרכיו, בסדר הגון, באומץ לבב, בחפץ טהור, בלב מלא עז ושמחה פנימית, כי טוב וישר ד' על כן יורה חטאים בדרך, ידרך עניים במשפט וילמד עניים דרכו".

כאשר האדם הגיע למדרגה מסוימת, הוא מתקבע בה, טוב לו, ומדוע יחליף אותה? מדוע יעזוב את מה שהשיג, הרי כל כך טוב ונעים לשבת בפסגה שאליה הגיע? והנה מוצא הוא את עצמו מתגלגל במורד לתהום עמוקה ומרה. כואבת היא הנפילה, ובסופה תחושה של ריקנות גדולה, תחושה שלא נשאר לו כלום, ואף לפעמים ייאוש חופף עליו - מדוע לנסות שוב לעלות הרי בסופו של דבר יגיע אל פי פחת, אל משבר קשה לא פחות, ואל תחושת ריקנות גדולה פי כמה, ומדוע ינסה? אך לאחר זמן מרגיש הוא שאי אפשר להישאר למטה. אם קודם לכן, למעלה היה טוב, כעת כל כך רע, שאי אפשר אלא להשקיע את כל הכוחות ולטפס. לאחר שהגיע לפסגה הבאה, יראה שבאמת היה טוב ליפול, שרק בזכות הגלגולים והדרדרים, הוא הגיע לפסגה שהיא גבוהה לאין ערוך.

כך המשבר שלנו, עם כל הכאב והקושי שבו, הוא בעצם, הכנה יסודית לבניה אחרת לגמרי, "בנין חדש", שלא היינו כלל חושבים עליו בלעדי הנפילה. אכן לשם הגעה לבנין החדש, צריך להזיע הרבה, צריך קושי ועמל, אך מתוכם יגיע הבניין החדש.

אם כן - המשבר הינו לכתחילה? והרי במשבר יש סיכוי ליפול תוך דרדרור בלתי נשלט, כך שהנפילה מלווה בחטא... נראה שהדבר תלוי בנו. האם נדע להיות מספיק גדולים, ונעזוב בזמן את המדרגה הראשונה, נוכל, אולי, לרדת בלי ליפול. כן, **לבחור** בירידה. איך, בכלל, אפשר לבחור בכך? מתוך גדלות. אנו צריכים לדעת, שאם הדבר יהיה בבחירתנו, אנו נוכל לעשות זאת בדרך נכונה, נוכל להשיג את התוצאות בלא להגיע למצב של חטא. אנו יכולים לנתב את הירידה. לא קל, אך אם מאמינים - אפשרי הדבר, ולגדולים נותנים דרך המתאימה לגדולים. כאשר האדם מכניס את עצמו לירידה, מתוך הכרה, שבלעדיה הוא לא יוכל להגיע למדרגה הבאה, הוא מבין שבדרך להגיע אל המטרה, הוא יהיה חייב להשקיע מאמצים, ויהיו משברים,

1. עידן הפוסט (חלק ב)

כיון שעברו עידן ועידנים מהפינה הקודמת (אם איני טועה, יותר מ-3 חודשים!) נזכיר כי דנו בה על תופעת ה'פוסטמודרניזם', שטענתה הבסיסית היא: 'לכל אחד יש את האמת שלו'. יסודה הוא יאוש מערכים ואידיאלים, שהובילו בעבר את העולם למלחמות אין קץ. לכן, כל אחד יכול לחיות איך שהוא רוצה, וזהו. גם אם העברנו שיעור מרתק בנושא מסוים, יכול אחד השומעים לחייך ולהפטיר 'נחמד מאוד, אבל אתה ודאי יודע שיש גם שחושבים אחרת, לכל אחד יש את האמת שלו...'. במאמר מוסגר נציין, כי תפיסת עולם זו הביאה גם לדבר חיובי, והוא הפתיחות לשמוע שיעורי יהדות. כל אחד יכול לחשוב מה שהוא רוצה, ולכן העובדה שאני אדם מאמין ושומר מצוות אינה יוצרת נוגדנים אצל השומעים, שסקרנים לשמוע על היהדות לפחות באותה מידה שהם סקרנים לשמוע הרצאות בכל נושא אחר.

ונחזור לענייננו: איך מפצחים את הקליפה האטומה הזו? ראשית ניתן לעורר את החשיבה העצמית. לאדם שטוען 'לכל אחד יש את האמת שלו' ניתן להשיב: 'נר, ומהי האמת שלך? מהי דעתך? אולם בכך, כמובן, לא די. כדי להתמודד עם תופעת הפוסט ננסה לרדת לעומק שלה, וזאת משתי זוויות.

בפעם הקודמת עמדנו על כך, שתופעת הפוסט נובעת מיאוש. העולם חווה הרבה 'שגעונות', דתות ואידיאלים כמו סוציאליזם וקומוניזם, והתאכזב מכולם. היאוש הזה הוביל אותו אל הבריחה מעולם של ערכים, אלא שגם המקום הזה, אליו ברח, מביא אותו ליאוש עוד יותר גדול. אם אין ערכים – בשביל מה לחיות? העולם הבודד והמנוכר של האדם המערבי – הפוסטמודרני הוא לשם דבר. האדם עובד יום שלם בשביל להתרווח על הכורסא בערב ולבהות בטלוויזיה – והנפש תובעת הרבה יותר. הבריחה אל עולם שכל כולו תאוות נוצצות מביאה את האדם לדיכאון פנימי, אליו הוא מודע טוב מאוד (להזכיר לכולנו, לא רק אנשים בעולם השלישי לוקחים סמים), אך אינו מוצא משהו טוב יותר. לכן, התמודדות עם עידן הפוסט עוברת דרך מתן מענה לאותו יאוש. הפגישה של האדם בדורינו עם תכניה המאירים של התורה שנותנים את השלמה והאושר הפנימיים, את חיי המשפחה העמוקים, את שולחן השבת מאיר הפנים – הן המפתח לקירוב רחוקים (כפי שמעידים על כך כל העוסקים בתחום). באחת הפינות הראשונות עסקנו ב'נגיעה בנקודות הכאב', שזו אחת הדרכים לפצח את הקליפות ולחדור אל הלבבות.

השורש לחסימה הנמצאת אצל האנשים, המונעת מהם להיפתח, הוא הבדידות והניכור שיצר אצלם העולם המערבי, וכדי לשבור אותו ונר צריכים למצוא את הדרך לדבר אל הנשמה, מלב אל לב. כמובן, הדבר תובע מאתנו לחיות את התורה בצורה המקסימלית, ולא רק לדעת אותה. כמעט אף פעם, איך תחליף למפגש חי עם אדם מאמין.

מלבד האמור למעלה, לתופעת הפוסט קיים גרעין אמוני אמיתי ועמוק מאוד, והוא השאיפה לאחד את הכל, ולא להוציא מחוץ לגדר דבר. אדם אינו מוכן 'להיתפס' לאמת מסוימת, משום שכך הוא נעשה מצומצם, שהרי אם זו האמת פירושו של דבר שהדברים שאומרים אחרים – הם שקר. לכן, תופעת הפוסט דורשת מאיתנו להעמיק ולגלות את האמת האלוהית הצפונה בכל דבר. נפש הדור שלנו היא לא לשלול, אלא לתת את המקום הנכון לכל דבר, כך שהכל יחד נעשה הרמוני ומתואם. בכך אנו נותנים מענה אמוני לשאלה שמציבה בפנינו תפיסת העולם של הפוסט. ועמך כולם צדיקים, לעולם ירשו ארץ, מעשה ידי להתפאר.

ויהיו קשיים, אך הוא מוכן לכך. כאשר הוא מבין שהוא נדרש להגיע למדרגה הבאה, ולעומת המדרגה הבאה באמת אין לו כלום, הוא מסוגל שלא ליפול אלא להמשיך ולהתעלות. ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה? שואלת הגמרא, והתשובה לא פשוטה, לא כן ולא לא, אלא תלוי, הא לך והא להוא. וגם בהסבר התשובה אנו נפגשים בהסברים שונים (קידושין כט, ב' תוס' ד"ה הא לך) אך היסוד הוא, שהנישואין יוצרים קושי, אך השאלה היא, האם מסוגלים שלא לשקוע בתוך הקושי, אלא לדעת לעזוב את הטוב הקודם ולהתקדם אל המדרגה החדשה של לימוד מתוך טהרה (תוס') ומתוך שלמות (ספר סדר היום), לדעת לרדת נכון על מנת לעלות אל המדרגה הבאה.

בחיצוניות, פעמים רבות מרגישים שבלא עול – טוב יותר, מרגישים שיותר קל להתמסר אל הלימוד וכו' וכו', אך אם לא נסתכל בקטנות, אלא נאמין בדברי חז"ל "בלא תורה" וכו'. כן, לא בצחוק, לא כסיסמא אלא מתוך אמונה בעמקות דברי חז"ל, כנגד התחושה הטובה, נוכל לדעת לעזוב ולעבור הלאה.

לא נהיה תמימים, שהדרכה זו מספיקה לפתור את כל המשברים, שכן ישנן מדרגות גבוהות שאנו כלל לא מסוגלים לקלוט, ושלא נוכל להכין אותנו אליהן, או ירידות קשות שאין לנו כל היתר לפעול אותן, אך הדרכה זו טובה בכדי למעט את הכאב, ובכדי להתרגל לעבודה בגדלות מתוך מחשבה והשקעה.

אין לכחש, שריחיים בצוארו ויעסוק בתורה זו שאלה, אך עצמת השאלה, והיחס אליה, משתנה לפי הגישה של האדם.

יהי רצון שנלמד כיצד להתעלות מתוך בחירתנו, ונדע כיצד לגרום, שלא דרך צער יבואו הדברים, אלא מתוך שמחה ובניה אידאלית.

פת במלח תאכל - דווקא!!! – שמוליק ישמח

"זכורני שאמר [בעל 'תרומת הדשן']:

אותם הבחורים העשירים העפופים שעשו להם שולחנות [ש]כשיושבין בעקופן הופכין השולחן לאי זה צד שירצו ועליו הרבה ספרים - לא טוב הם עושים. אדרבה, כשעבוקש אחר הספר ובא לו בעורח גדול - זכור באותו פעשה פה שרוצה ללמוד. כפדופה לי שפצאתי לו סעך ביו"ד בסיוען רע"ו "ולא באלו שולפדין פתוך עידון וכו'..." ולקט יושר, תלמידו של בעל 'תרומת הדשן', ח"ב (י"ד), עמוד לט, הובא ברב מירסקי

לדעתו של 'תרומת הדשן' הרי ש"פת בעל תאכל ועים בעשורה תשתה ועל הארץ תישן ובתורה אתה עפל" (אבות, ה, ה) הוא ציווי חיובי בדווקא: גם אם יש לך 'cooler' בבית המדרש, מיטת קומתיים בפנימיה ועובדי קייטרינג שמגישים לך את האוכל – גם אז "בתורה אתה עפל", מתוך צער דווקא ולא מתוך עידון.

ושאל הקצות אחתי מנלן שבעררה צריך עדות גם כשאין הכחשה, אולי דווקא בהכחשה צריך עדים (והחידוש הוא שאע"פ שקיימא לך שעד אחד נאמן באיסורים, מ"מ בערווה צריך שנים). ומתוך הקצות שבאמת בכל קניינים ממוניים צריך שני עדים אלא שבממון אם העדים מסכימים הודאת בעל דין כמאה עדים, אבל באיסורים יש נפקא מינות איסוריות לאנשים אחרים כקרובים וכדו' וא"כ הוא חב כלפי אחרים ואין אדם נאמן לחוב לאחרים.

המהר"י בן לב כתב בהודאת בע"ד שאדם יכול לחייב עצמו אבל באמת אינו נאמן. הקצות חולק ואומר שהתורה האמינה לאדם על עצמו, וכדכתב רש"י בקידושין: "אשר יאמר כי הוא זה" – "הרי שסמכה תורה על מקצת הודאתו".

א"כ לפי הקצות בכל קניינים צריך עדים, אלא שגם הודאת בע"ד מספיקה דהוי כמאה עדים, או אן סהדי, ולא דווקא עדות. נצרכת בירור ידיעה ואין חובה דווקא בראיה או שמיעה. ומינה ילפינן לקידושין וגירושין שצריך ידיעה ברורה של העדים לכך שהיו קידושין או גירושין ואע"פ שלא ראו הכל בעיניהם.

הקצות בסימן צ' הביא את דברי הבית שמואל במקרה בו העדים לא ראו את רגע הנתנה אבל שמעו את המקדש אומר "הרי את מקודשת לי" ואחרי רגע ראו את הטבעת בידה. וכתב הבית שמואל שמקודשת שברור שהיו קידושין ואע"פ שאין ראיה יש כאן ידיעה ברורה. התומים חולק על הבית שמואל ואומר שאין להביא ראיה מממונות, דבממונות לא איברו סהדי אלא לשקרי על כן מועיל גם אן סהדי, משא"כ בקידושין דגזירת מלך היא דהמקדש בלי עדים אין הקידושין חלים כלל ולא מספיקה ידיעת אמת מסברא.

בדיני עדות: אם נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטלה. ונחלקו הראשונים כבר כשיש בין הרואים פסול אינם יכולים להעיד או שמא רק כשבאו להעיד ובין העדים נמצא פסול אז בטלה עדותן. שואל תוס' (ר"י) – לשיטה שעד הרואה כבר נעשה עד איך אפשר לערוך חתונה הרי תמיד יהיו שם קרובים ועדותן בטלה.

הקצות בסימן ל"ו מביא את דברי הריטב"א שתיירץ שהבעל צריך ליחד עדים כשרים שהם יהיו העדים וכך לא יפסלו ע"י אחרים. ואומר הריטב"א שזה אפילו לשיטת תוס', שגם לשיטתם יש בעיה בקידושין שאע"פ שלשיטתם רק כשבאים לבי"ד נעשים עדים, בקידושין צריך עדי קיום וא"כ לכוליה עלמא הם נעשים עדים כבר בשעת הראיה ונפסלים ע"י קרובים או פסולים, ע"כ לכוליה עלמא צריך ליחד עדים ואז הרי הם כת בפני עצמה והאחרים לא מצטרפים יחד איתם.

כנראה שדעת התוספות היא שלא צריך עדים בקידושין אלא בשביל הבירור שאח"כ. ולכן לתוס' לא קשה קושיית הריטב"א.

הרשב"א תירץ להפך. אין צורך כלל בעדי יחוד ואע"כ אין בעיה של "נמצא קרוב או פסול" לפי שכל פסול זה שייך רק בעדים הרואים, שבשעת הראיה הם נעשים עדים והיו איתם קרובים או פסולים ואח"כ העדים הכשרים באים להעיד בבי"ד. אבל בקידושין הם בכלל לא באים להעיד אח"כ בבי"ד ואין עניינם לברר שהיו קידושין אלא הם עדי קיום בשביל חלות הקידושין ובכהאי גוונא אין בעיה שיש איתם קרוב או פסול.

לסיכום:

נחלקו הראשונים (והאחרונים) האם עדים בקידושין הם רק כדי לברר שהיה מעשה קידושין שיהיה בלתי ניתן להכחשה, או שמא העדים הינם עדי קיום המפעילים את הקידושין ובלתי ראייתם או שמיעתם הקידושין אינם חלים כלל.

בפק"מ: האם צריך דווקא עדים ממש שראו או שמעו את מעשה הקידושין. ומאיך האם יש בעיה של קרוב או פסול בקידושין, שאם הם עדי קיום לפי הרשב"א לא תהיה בעיה שכן אינם באים להעיד אח"כ בבי"ד.

מקורות: רשב"א קידושין ה' ד"ה נתן הוא ואמרה היא; אבני מילואים ס' כ"ז סקי"ז בדברי הר"ן והרשב"א שם ובס' ל"א סקי"ד, וס'מ"ב סק"ו-ז; קצוה"ח ס' רמ"א סק"א, ס' ל"ו סק"א (הרב משה כהן: עיין גם סק"ג, ס' צ' סק"ז).

נראה שישנה גמרא מפורשת ממנה אולי למד ה'תורת הדשן' את דבריו:
"אביעי עסקתא איתעקרא איתעקרא ליה ["נשתכחה היענו"], ואתא קעיה דרב חסדא לאדכורי געריה. ולישלח ליה ["לרב חסדא"] וליתי לנביה?!"

סבר: הכי עסתוייעא פילתא טפי ["פישום יגעתי ועצאתי"]!!! (מנחות ז. ורש"י שם) אבימי יכל לקרוא אליו את רב חסדא תלמידו כדי שיזכיר לו את המסכת, אולם הוא העדיף ללכת אל תלמידו מתוך עמל (של הליכה, עמל חימוני ללימוד עצמו) כדי שהלימוד יסתייע יותר – "יגעתי ומצאתי".
ויראה עוד על גמרא זו ב'שיחות מוסר' לגאון ר' חיים שמואלביץ, מאמר ס"ט ומאמר ק"ד.

נראה לי שרוב האחרונים הבינו את דברי המשנה בצורה שונה. לדעתם, כוונת המשנה היא: "תלמד תמיד, בכל מצב, גם אם אין לך אלא פת במלח ומים במשורה", גם אם יש ר'יחיים בצווארך – אשה וילדים, פרנסה וסידורים".

לדעתם אין כל ענין לחפש עמל, שהרי עמל לא חסר, הוא תמיד קיים – ובגדול. מוטב לעמול בתוכן דברי התורה ולא בקימה לשם הבאת הספר מצידו השני של השולחן הגדול. ואף אם לא יהיה שום עמל – מה בכך? "**אנו צדיקי אי אכלי תרו עולתי - פי סני להו?!"**

["כלומר: כלום רע להם לצדיקים שאוכלים שני עולמות, שיש להם טובה בעוה"ז ובעוה"ב?!"] (הוריות דף י: ורש"י שם, הובא ב'רוח חיים' על המשנה הנ"ל)

ושמא שני הפירושים נכונים, אלא שכל אחד מהם עוסק בשלב אחר בלימוד התורה: בשלב הראשון, על האדם להרגיל את עצמו בעמל, ועל כן הוא צריך לעמול גם כשיש לו אפשרות ללמוד מתוך רווחה. אפשרות ללמוד מתוך רווחה. אולם בשלב השני, לאחר שהוא רכש את עיקר מידת העמל, ילמד מתוך עושר, תוך כדי הקפדה שעושרו לא יגרום לו לביטול תורה (והשווה לעין איה שבת דף ל: "הא ברבה הוא בתלמיד").

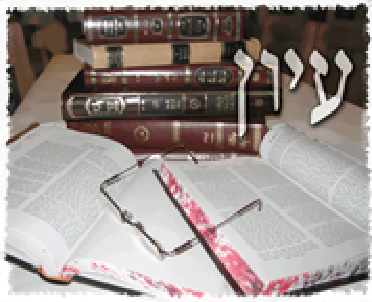
כדרך זו משמע קצת מדברי ר"א פלאגי:

"כל העקיים את התורה פעוני" - שאע"פ שיש לו עושר הוא עקיים את התורה לפי דרכה של תורה, פת בעלח ועים בעשורה, אז "סופו לקיימה פעושר" - שיוכל לקיימה גם עתוך רווחה. אבל "העבטל את התורה פעושר" - שפענג עצמו שלא כדרכה של תורה, אז אפילו ינהג אח"כ בעוני - לא יצליח בלימודו, ו"סופו לבטלה פעוני" והובא בילקוט מעם לועז, אבות ד, יא.

נראה שעבודה גדולה נצרכת כדי להיות זכאים לשלב השני.
שנזכה'...

"אז נדברו יראי יי איש אל דעהו,

ויקשב יי וישפע, ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי ולחושבי שטו"

עדות בקידושין סיכום שעור כללי- רה"י צח עובדיה

"נתן הוא ואמרה היא". אומר הרשב"א שמה שאמרת הגמ' לקמן "תן מנה לפלוני ואקדש אני לך" צ"ל שהוא חזר ואמר הרי את מקודשת לי. ואע"פ שהדברים מראים שלשם קידושין נתן שהרי נתן עפ"י אמירתה, וגם לאחר מכן הוא מודה שנתן לשם קידושין, אם לא פירש בשעת הנתנה איננה מקודשת

דאין כאן עדות ראייה או שמיעה אלא דיון על כוונת הלב. ויש גרסא ברשב"א: "אע"פ שמוכח שלשם קידושין נתן". אבל אם היה מדבר עמה על עסקי גיטה וקידושה מקודשת שכן העדים שמעו על מה הם דברו.

האבני מילואים בסימן כ"ז ס"ק י"ז מביא את דברי הר"ן לגבי "תן מנה לפלוני ואקדש אני לך" שכותב שצריך המקדש לחזור ולומר התקדשי לי במנה זו שנתתי על פיך לפי שתיקתו לא הויה הסכמה, שהרי הקידושין לא מחייבים אותו, שיכול לישא אשה אחרת, אבל שתיקת האשה כן מוכיחה שהסכימה כי הקידושין מחייבים אותה.

הרשב"א אמר שבקידושין צריך עדות ראייה או שמיעה ולא מספיקה אומדנא אפילו בסבירות גבוהה. אבל בר"ן רואים שלא צריך דוקא עדות ראייה או שמיעה אלא שאם בסברא ברור שהסכים לקדש – מקודשת למרות שאין עדות ראייה או שמיעה מפיו ממש.

האבני מילואים מביא את דברי המוהרי"ט שכתב שראה תשובה של אביו המבי"ט לגבי אשה שבשעת הקידושין פניה היו מכוסות ורק לאחר הקידושין ראו את פניה ועד אז לא ידעו מי המתקדשת, ופסק המבי"ט שאינה מקודשת. והביא תשובת הרשב"א (אלף קצ"ג, תש"פ) בחלק א' שאם לא ראו העדים את רגע הנתנה רק ראו אח"כ את האתרוג בידה – אינה מקודשת שהעדים לא ראו את רגע הנתנה.

ומסתברא שידעה האשה שיש עדים למעשה, ואעפ"כ כיוון שלא ראו את רגע הנתנה – אינה מקודשת. ואומר המוהרי"ט שאולי אין ראייה מתשובת הרשב"א ששם מדובר שלא ראו את מעשה הקידושין, ואילו כאן מדובר שלא ידעו מיהי המתקדשת באותו רגע אך ראו את מעשה הקידושין.

וכותב האבני מילואים שכל כהאי גוונא (כמקרה של המבי"ט) מקודשת, שלא צריך עדי קיום בקידושין רק צריך עדים שיראו את מעשה הקידושין ע"מ שיהיו מעשה שא"א להכחישו, כדילפינן דבר דבר מממון שצריך שני עדי ראייה להוכיח שהיו קידושין. והביא ראייה מהר"ן בגיטין דפליגי ר"מ ור"א האם עדי מסירה כרתי או עדי ראייה כרתי, וכתב הר"ן שגם ר"א מודה שאם חתמו עדים בשטר ומסר את הגט לאשה בלי עדי מסירה שהיא מגורשת, כיוון שאח"כ רואים את הגט בידה והעדים חתומים בתוכו שכתב הבעל לגרשה, ומסתבר מאוד שהבעל מסר לה את השטר ולכן מגורשת. (וכ"כ ר' ירוחם ועד ראשונים).

וא"כ בנידון דידן אע"פ שבשעת הקידושין לא ראו את פניה, מ"מ אח"כ אגלאי מילתא בוודאות מי זו האשה. (אמנם הביא שכתב המרדכי בשם ר"מ שאינה מגורשת בכהאי גוונא דבעינן שידעו העדים בשעת הנתנה דהוי גט).

ועוד אומר האבני מילואים שכל הלימוד של עדים זה דבר דבר מממון, ובממון העדים משמשים הוכחה ולא עדי קיום.

בקצות החושן ס' רמ"א הביא את קושיית הריטב"א שמקשה איך אפשר ללמוד מעדי ממון לכל דבר שבערווה, שהרי בממון אין צורך בעדים כדי שתתקיים המכירה ובקידושין צריך. והרשב"א דן בשאלה זו (קידושין פרק ג') ומתיר שנו לומדים מממון במקום של הכחשה ולא כאשר שני בעלי הדין מסכימים ואז שני העדים מבררים את האמת, ומשם למדנו על גיטין וקידושין שצריך עדים על גוף המעשה. והקצות מביא גם את השיטת"ק ששאל שאלה זו והשיב כמו הרשב"א.

תופעה מדאיגה נפוצה לאחרונה במחוזותינו, עוד יותר ממסדר מ"פ, תורניות מטבח ואפילו מראש אכ"א, היא- הרווקות הנמשכת. נו שוב, אתם בטח אומרים לעצמכם – אז כן, כי עובדה שזה עוד לא נקלט ועדיין שומעים דחיות חסרות יסוד וטענות לא מוטעמות מצד המועמדים הפוטנציאלים. הבהרה קטנה לפני שניגש לענין – אף אחד לא טוען כלפי הקב"ה מתי הוא מחליט לגמול חסד עם ברואיו להפגיש ולשמח החתן עם הכלה (לכך אין שום עצות והצלחות רק תפילה וסבלנות). כוונת המאמר לדון (כלומר לתקוף חד צדדית) בתופעת סרבנות הצעות. עמדה קשיחה כלפי נסיונות של כל הלבבות הטובים לשדך, שעם עקשנות כזו, בזמן ובנושא אחר, היינו יכולים לבלות הקיץ בחוף הים של גוש קטיף.

אז ניגש לענין ממש כמו שמלמדים בקורס פו"מ – בהתקפה ישירה, אבל קודם אש רתק מחפה: לטובת הרתק נגייס בצו 8 (אני כבר מילואימניק) את ההלכה. עם השו"ע קשה להתווכח. אה"ע א, ג: "מצוה על כל אדם שישא אשה מבן י"ח והמקדים מבן י"ג מצוה (ו). בשום ענין לא יעבור מבן שנה בלא אשה" (iii). (כולכם מיד צועקים "רחיים!!!!" אז הנה): "מיהו אם עוסק בתורה וטרח בה ומתיירא... ויתבטל מן התורה מותר לו להתאחר". ובסעיף ד': "מי שחשקה נפשו בתורה כבן עזאי תמיד, ונרבך בה כל ימיו ולא נשא אשה אין בידו עוון." (משמע בדיעבד אם מתוך דבקותו כך קרה, כמו שקרה לבן עזאי שהתכוון לשאת אשה ולא עלה בידו. תוס' קידושין). ואפילו בדרגה כזו מסיים השולחן ערוך בחלק החשוב: "והוא שלא יהא יצרו מתגבר עליו" כלומר אף מי שהגיע לדרגה כזו של בן עזאי לא יוכל לדחות המצוה אם מתגלגל למצב של חטא. בשום מקום לא מצינו דוחה עבירה כלשהי.

עוד קצת רתק? בפתחה לאה"ע: "חייב כל אדם לישא אשה וכל מי שאינו עוסק בפו"ר כאילו שופך דמים וממעט את האמת וגורם לשכינה שתסתלק מישאל. הנה: וכל מי שאין לו אשה שרוי בלא ברכה, בלא טובה, בלא תורה, בלא חומה (=מפני יצה"ר) ובלא שלום".

אמנם טענת "רחיים על צווארו ויעסוק בתורה" לא נפתרה. אמנם הקב"ה רוצה שיתחתן אבל איך יצא ממנו ת"ח? לשם כך יש לחקור לעומק את שורשי הסרבנות – מה גורם לבייניש המצוי כאב ראש כשהוא חושב על חתונה? א. עצלנות. תלמיד הישיבה נמצא במקום הכי טוב עלי אדמות – אין לו שום דאגות, שום טרדות והוא מקבל חינם את כל מה שצריך כדי ללמוד תורה. למה לרצות לעזוב? ב. פחד – איך הוא יסתדר מחוץ לישיבה כאב בית מבחינת פרנסה, חינוך, זוגיות, שכנות, קניות, האוטו שהתקלקל וכך' וכך' במילים אחרות – עוה"ז.

שני הגורמים המעכבים נובעים לענ"ד מחוסר הבנה של שליחותנו בעולם. לשם מה הקב"ה הביא אותך לכאן. ללמוד תורה זה חשוב אבל אני מתאר לעצמי שבמתיבתא דרקיעא השיעורים עוד יותר ברמה. חובה עליך לחיות את החיים. אל תברח מהם. הם פרושים לפניך במלוא הפוטנציאל הגלום בהם, מחכים לך שתממש אותם (שתוציא מהם את הניצוצות, אם תרצו). כמובן להמשיך בדרך התורה. להתקדם תוך כדי תנועה. רחיים? קשה? אז מתאמצים. "אדם לעמל יולד" – לעמל תורה. וכל רגע שמתבזבז בחיים – זה הפסד של מימושם. החיים לא מחכים להתפנקות שלנו. חייבים להתבגר ולהתגבר ומהר.

אם אתם שואלים את עצמכם "מה זה קשור אלי?" אז בלי לשים לב אתם עומדים להיכנס למאגר של "המועמדים", ואם זה מפחיד אתכם ואתם רוצים פסק זמן לנקות את הראש, והגישה הסרבנית נראית לכם- אז אני מתחנן בפניכם – בלי שטויות ובלי משחקים, אין לכם זמן לזה, קחו את עתידכם בידיים ותבנו אותו כבר עכשיו.